

به نام خالق دان

تعریف مشارکت:

مشارکت در جامعه، یعنی فرایند به کارگیری توانمندی‌های فردی یا گروهی برای دستیابی به اهداف تعیین شده. در این فرایند، رفتار آگاهانه، خواست جمعی، پذیرش جمعی، انتخاب و وجود نیازهای مشترک اهمیت دارند. آنچه در یک فرایند مشارکت موفق، مهم است، **احساس نیاز برای حل یک مشکل، شناخت آن مشکل و احساس نیاز به همکاری گروهی** با توجه به میزان دانش و توانمندی افراد و شناخت آنان از توانایی‌ها و امکانات موجود و حداکثر استفاده از آنهاست.

در جوامع امروزی افزایش جمعیت، تنوع و پیچیدگی نقش‌ها و روابط، افزایش سواد و آگاهی-ها، گسترش رسانه‌های همگانی به همراه هزینه‌های سنگین اقتصادی اجتماعی اداره متمرکز امور و وجود پشتوانه‌های قانونی، سبب شده که شیوه‌های مشارکتی در اداره امور شهرها و روستاها مورد توجه قرار گیرد. اگرچه مردم در شهرهای کشورمان از دیرباز در اداره برخی فضاها و عمومی شهر مشارکت داشتند.

بنیادی‌ترین اندیشه زیرساز مشارکت پذیرش اصل برابری مردم است و هدف از آن، همفکری، همکاری و تشریک مساعی افراد در جهت بهبود کمیت و کیفیت زندگی در تمامی زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است.

انواع مشارکت از لحاظ موضوع

به لحاظ موضوعی مشارکت را به گونه‌هایی چون مشارکت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و ... تقسیم‌بندی می‌کنند. اما باید توجه داشت که تفکیک دقیق آن‌ها به دلیل درهم‌تنیدگی، هم‌پوشی و مکمل یکدیگر واقع شدن، امکان‌پذیر نیست و معمولاً یا به صورت عام از مشارکت بحث می‌شود و یا به صورت ترکیبی، مانند: مشارکت اجتماعی-سیاسی و اقتصادی.

۱. مشارکت اقتصادی؛

۲. مشارکت سیاسی؛

۳. مشارکت اجتماعی؛

۴. مشارکت فرهنگی؛

۵. مشارکت روانی؛

مشارکت به‌عنوان وسیله یا هدف

مشارکت به‌عنوان وسیله؛ برخی از صاحب‌نظران به مشارکت به‌عنوان ابزار و واقعیت مهمی که در راه توسعه اجتماعی نقش ایفا می‌کند نگریسته و بر ارزش وسیله‌ای آن، تأکید می‌کنند. در این دیدگاه با بهره‌گیری از دو وسیله جهت تحقق این نوع از مشارکت عمل می‌شده است:

۱. طرح‌های توسعه‌ای، که هدف آن‌ها آماده کردن مردم برای تشریک مساعی در برنامه‌های عمرانی دولت بوده است.

۲. تأسیس سازمان‌های رسمی، که هدف آن‌ها ارائه ساختاری بوده که از طریق آن مردم بتوانند با طرح‌های توسعه رابطه داشته باشند (مثل: تعاونی‌ها، اتحادیه‌های کشاورزی و ...).

مشارکت به‌عنوان هدف؛ برخی از صاحب‌نظران علوم انسانی و اجتماعی با تأکید بر نقش مشارکت در تحقق انسان و جامعه انسانی، مشارکت را به‌عنوان یکی از اهداف و ارزش‌های اساسی انسانی و توسعه یاد نموده و برای آن ارزش غایی یا ذاتی قائل هستند. لذا در این دیدگاه فعالیت‌های اجتماعی و مشارکت در سازمان‌های اجتماعی وظیفه شهروندان فعال محسوب گردیده و متمایز کننده حیات انسانی از سایر اشکال حیات است.

همیشه تولید با مشارکت مردم

سال ۱۴۰۳